

Використання закладами ресторанного господарства у своїй роботі ІТ-інновацій дозволить поліпшити комунікації між гостем і персоналом ресторану, скоротити час обслуговування, підвищити рівень сервісу, створить передумови для формування нової цінової політики, допоможе значно ефективніше організувати роботу працівників ресторану, отримати додатковий прибуток та значні переваги у конкуренції.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Соколова А.В., гр. МВ-26

Науковий керівник – д-р екон. наук, проф. **Л.М. Яцун**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Сучасні дослідження функціонування соціально-економічних систем доводять існування системи взаємопов'язаних циклів, які укладаються за масштабністю та ієрархічністю і є закономірною формою розвитку ринкової економіки. Прояв циклічності діяльності секторів сфери харчування спостерігається як періодичні коливання економічної, підприємницької, фінансової активності у вигляді періодичних повторів, спадів та підйомів виробництва, зайнятості, інфляції, а також наявності криз різного характеру.

Запропоноване в ході проведених нами досліджень для оцінки пропорцій індивідуальних та суспільних форм харчування використання блок-матриць балансів факторів виробництва сфери харчування, що формуються за рахунок різних джерел відтворення, показує, що в цілому витрати населення на харчування збільшуються, структурні тенденції спостерігаються у співвідношенні виробництва та споживання продуктів харчування у домашньому та суспільному секторах, відбуваються як кількісні, так і якісні зрушення в структурі суспільного виробництва.

З метою ідентифікації об'єктів управління сфери харчування визначено номенклатуру продовольчих товарів, що виробляє аграрний сектор, харчова промисловість, а також склад основних видів продовольчої сировини, уточнено класифікації та приведено їх у відповідність для цільового управління розвитком окремих секторів сфери харчування. Нами пропонується багатомірна класифікація продуктів та послуг харчування як об'єкту управління, що враховує

основні класифікаційні ознаки продовольчих товарів і орієнтується на кінцевого споживача.

Проведені дослідження інтеграції сфери харчування у світові економічні процеси дозволили зробити висновки, що генеральним напрямком підвищення душевого споживання продовольства в короткостроковій перспективі має бути нарощування обсягів виробництва при збереженні існуючого обсягу імпорту. У віддаленій перспективі по мірі збільшення власного виробництва уявляється можливим активізувати політику імпортозаміщення.

З метою встановлення індикаторів розвитку сфери харчування розроблено систему соціально-економічних показників і пропонується ввести в науковий оборот термін інтегральна норма споживання продуктів та послуг харчування і на її основі формувати дві сукупності - продукти тваринного та рослинного походження, а їх співвідношення вважати нормативним, що має забезпечити збалансованість харчування по найбільш цінному тваринному білку, вуглеводах, жирах та вітамінах, а також інфраструктури харчування.

Дослідження соціально-еколого-економічних проблем людства та методологія сталого розвитку показують, що людина все більше загострює протистояння між природою та власною антропогенною діяльністю, необхідністю збільшення продовольства і послабленням його екологічної безпеки та якості. Вихід пропонується у новій парадигмі поглядів на харчування людини в напрямі повернення до його природовідповідності, на відміну від посилення штучності походження сировини та харчових продуктів, гармонійного балансу соціуму та довкілля. В цьому сенсі, Україна має унікальні можливості, природні ресурси, технологічний, економічний та кадровий потенціал, який дозволить сформувати нову модель та механізм управління харчуванням населення, значно ефективніший і здоровіший ніж штучні погляди на харчування.

З метою проведення розрахунку рівнів природно-соціально-економічного розвитку сфери харчування запропонована методика, яка включає два підходи: оцінку загального рівня якості життя населення регіону за допомогою інтегрального показника, а його компонент - за допомогою комплексних показників, побудованих на базі таксономічного методу та групування регіонів, однорідних за загальним рівнем забезпеченості рівня та якості життя і харчування населення, на основі ітеративного методу кластерного аналізу К-середніх. Рівень та якість харчування населення знаходяться під дією природно-ресурсного потенціалу, рівня економічного розвитку і утворюють розгалужені причинно-наслідкові зв'язки з комплексним

показником якості життя та такими його складовими як стан здоров'я, тривалість життя, що враховано при розробці економіко-математичних моделей розвитку сфери харчування.

Запропонована синергетична модель управління індивідуальною харчовою поведінкою уявляє собою механізм діяльності людини з управління собою, прийнята в суспільстві, у науковому співтоваристві і охоплює закони, теорію, їх практичне застосування, методи, правила і стандарти прийняття оптимальних чи прийнятних рішень щодо харчування людини. На рівні регіонів синергетичний підхід до формування програм розвитку сфери харчування може забезпечити поєднання інтересів всіх учасників, формальних та неформальних інститутів громадянського суспільства, домогосподарств та механізмів регулювання з метою задоволення потреб у продуктах та послугах харчування.

Стратегічним завданням формування дієвого механізму управління харчуванням населення виділено методологічний підхід, який поєднує механізм самоуправління індивідуальною харчовою поведінкою людини та механізм управління поведінкою індивідуальних та суспільних господарських систем-організаторів харчування. Стратегічним напрямом формування такого механізму управління харчуванням населенням уявляється поєднання інтересів всіх учасників процесу харчування – споживачів та виробників, соціальних та комерційних видів харчування, індивідуальних та суспільних форм організації харчування на основі структурно-функціонального синтезу всіх складових (підсистем та елементів) сфери харчування як природно-соціально-економічної системи. При цьому принципово важливим є формування ефективних механізмів управління як індивідуальними формами споживання їжі, включаючи формування розумних потреб, самоуправління індивідуальною харчовою поведінкою, формування сімейних традицій та організація харчування в домогосподарствах, а також удосконалення механізмів державного та ринкового регулювання харчування туристів.

Структурно-функціональна модель системи управління харчуванням передбачає гармонізацію національного законодавства із міжнародними нормами і правилами регулювання та управління міжнародною конкурентоспроможністю, глобальними, національними та регіональними програмами здорового харчування.

Широкий перелік заходів з управління інвестиційною діяльністю у сфері харчування обумовлює доцільність створення комплексного територіального утворення з регулювання інвестиційних процесів – регіональної агенції інвестицій сфери харчування, зусилля

якої мають бути сконцентровані на розробці стратегічного інвестиційного менеджменту регіону, моніторингу фінансових ресурсів для реалізації інвестиційних програм розвитку секторів сфери харчування, програм розвитку туризму тощо.

З метою оцінки ефективності природовідповідності харчування пропонується використовувати такі методи та методики як баланси матеріально-енергетичних потоків робіт пов'язаних із вирощуванням та переробкою продовольчої сировини, інтегральна кваліметрична оцінка якості середовища для вирощування та виробництва продуктів, системи безпеки та управління якістю продуктів та послуг харчування та ін. Отримані науково-практичні результати сприятимуть підвищенню ефективності управління сферою харчування населення з метою забезпечення здоров'я населення та отримання ефектів природного та соціально-економічного характеру в т.ч. і в туризмі

СУКРАЛОЗА – ЦУКРОЗАМІННИК НОВОГО ПОКОЛІННЯ

Суліма О.В., Кот С.М., гр. ХТД-74м

Науковий керівник – канд. техн. наук, доц. **О.Ф. Аксьонова**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Питання здорового і збалансованого харчування є надзвичайно актуальними для України. До переліку найгостріших проблем відносять високий вміст у раціонах харчування насичених тваринних жирів та легких вуглеводів; високі обсяги споживання кондитерських виробів; низьку частку традиційних для національної української кухні овочів, фруктів, злаків, ягід, грибів, нестачу багатьох вітамінів (зокрема вітаміну С, вітамінів жиророзчинної групи – А, Д, Е) і мікроелементів (залізо, йод, селен, фолієва кислота та ін.); недостатню обізнаність населення про вплив харчування на здоров'я. Проблема харчування є в першу чергу соціально-економічною проблемою і визначається потребою людини в прийнятних для здоров'я продуктах в достатній кількості, що забезпечить підтримку стану повного фізичного, душевного і соціального благополуччя.

Цукровий діабет (ЦД) у всіх його формах – це проблема глобального рівня, яка стає тяжким людським та соціально-економічним тягарем для будь-якої країни світу, незалежно від рівня її економічного розвитку та доходів населення. Зростання захворюваності наприкінці ХХ і початку ХХІ століть дає змогу говорити про епідемію цукрового діабету. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) та Міжнародної Діабетичної